

STEEDS MEER BEKEND OVER VERSPREIDING

HERKENT U DE SIGNALEN VAN EEN MYCOPLASMA-INFECTIE?

MYCOPLASMA IN NIEUW ZEELAND

Mycoplasma (M.) bovis is in Nieuw Zeeland voor het eerst aangetoond in 2017 op een boerderij op het Zuidereiland. In mei 2018 is door de overheid, in samenwerking met de zuivel- en vleesindustrie, besloten om over te gaan op gefaseerde eradicatie in een poging Nieuw Zeeland weer *M. bovis*-vrij te krijgen. Er is ingeschat dat het grootste deel van de eradicatie in een à twee jaar gaat plaatsvinden en dat hiervoor 126.000 dieren geruimd moeten gaan worden (in Nieuw Zeeland worden jaarlijks 4,2 miljoen dieren geslacht). Als het land *M. bovis*-vrij kan worden, hebben rundveebedrijven geen last meer van opflakkeringen van de ziekte en omdat het land geïsoleerd ligt, zou de kiem gemakkelijker buiten de deur gehouden kunnen worden.

In Nederland en omringende Europese landen is de kiem al sinds de zestiger jaren aanwezig. Een aanpak zoals in Nieuw Zeeland is daarom in Nederland niet reëel. Met wat er nu bekend is over de kiem en wat er qua diagnostiek mogelijk is moet de nadruk liggen op monitoring en tijdig de juiste maatregelen treffen.

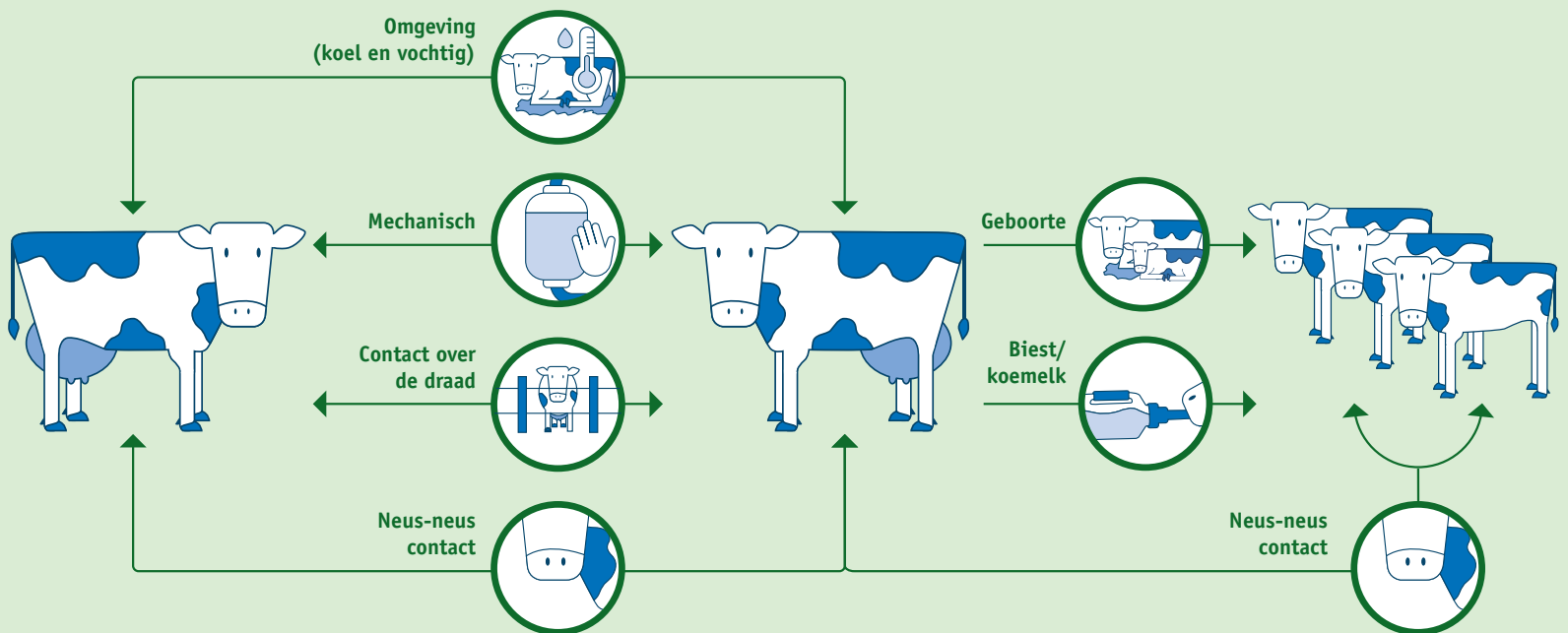
Veehouders en dierenartsen stellen vaker dan voorheen vragen over mycoplasma. De mate van voorkomen en de ernst van de klinische symptomen van mycoplasma op Nederlandse melkveebedrijven lijken dan ook toe te nemen. Hoewel de nodige vragen rondom mycoplasma onbeantwoord blijven, is er wel meer bekend over de verspreiding ervan. Daarnaast weten we dat mycoplasma minder gevoelig is voor antibiotica, waardoor het een moeilijk grijpbare aandoening is.

Er zijn circa honderd verschillende soorten mycoplasma bekend bij verschillende diersoorten. De meest voorkomende bij het rund is *Mycoplasma (M.) bovis*. Mycoplasma is een bacterie die ook bij gezonde dieren voor kan komen in onder andere de voorste luchtwegen. Door een bepaalde trigger (stress, aanvoer dieren, weerstandsdeling van de koppel) kan de bacterie leiden tot een ziekte-uitbraak met uiteenlopende klachten. De meest voorkomende klachten zijn uierontsteking en gewrichtsontsteking bij koeien en longontsteking en gewrichtsontsteking bij jongvee.

Klachten wisselen per bedrijf

Uierontstekingen worden in de meeste gevallen gekenmerkt door milde tot matig ernstige klinische mastitis aan meerdere kwartieren bij een koe, soms met typische rijstkorrelachtige neerslag in de melk en bijna altijd een slechte reactie op behandeling. Soms is er alleen een verhoogd celgetal.

Kenmerkend voor de gewrichtsontsteking is een ernstig pijnlijke, rode gezwollen ontsteking en daardoor het niet of nauwelijks belasten van de poot. Bij melkkoeien valt op dat vooral de

Mycoplasma verspreidt zich op verschillende manieren van koe tot koe. Gemakkelijke routes van besmetting en verspreiding zijn melk en direct contact tussen verschillende leeftijdsgroepen.

voorknie of het kogelgewricht is aangedaan. Bij kalveren zijn ontstekingen aan (meerdere) gewrichten bekend. Met name bij kalveren kan een mycoplasma-infectie leiden tot longontsteking. Klachten kunnen chronisch worden en de reactie op behandeling is dan teleurstellend. *Mycoplasma bovis* kan primaire longproblemen geven, maar ook in combinatie met andere ziekteverwekkers.

In mindere mate zien we ook oogontsteking, bij het jongvee middenoorontsteking ('scheve kop') en uit de literatuur zijn ook gevallen van verwerpen bekend. De ernst van de klachten wisselt per bedrijf van mild of matig tot zeer ernstig.

Verspreiding binnen het bedrijf

Naast zieke dieren met mycoplasma, kunnen op een bedrijf met een uitbraak ook gezonde koppelgenoten rondlopen die de kiem bij zich dragen en verspreiden. Deze zogenaamde asymptomatische dragers zijn niet ziek, maar kunnen de bacterie wel via de melk of voorste luchtwegen in de koppel verspreiden. Deze dieren zijn lastig op te sporen.

Overdracht tijdens het melken (ook op AMS-bedrijven) is een gemakkelijke route van besmetting en verspreiding, maar ook het geven van koemelk aan kalveren of direct contact tussen verschillende leeftijdsgroepen. De mycoplasma-bacterie kan slecht tegen droogte, maar in een koele vochtige omgeving kan deze langere tijd overleven.

Plan van aanpak

Wilt u een mycoplasma-uitbraak op het melkveebedrijf onder controle krijgen, dan is het zeer belangrijk om de klinisch zieke dieren af te zonderen, in combinatie met een strikte scheiding tussen leeftijdsgroepen en het optimaliseren van de bedrijfshygiëne (bioveiligheid). Uit recent onderzoek van GD (zie *Herkauwer* 92) blijkt bijvoorbeeld dat de kans op verspreiding van mycoplasma binnen een melkveebedrijf hoger is wanneer koeien met hoog celgetal niet apart worden gemolken en er geen all-in-all-out-systeem voor het jongvee wordt gehanteerd. Veel typen antibiotica werken op de celwand van bacteriën, maar omdat mycoplasma-bacteriën geen celwand hebben zijn ze ongevoelig voor de meeste antibiotica. Klinische zieke dieren zijn daarom moeilijk te behandelen. Er is helaas nog geen vaccin tegen mycoplasma, vanwege het grote aantal stammen van deze bacterie.

Het aantal dieren dat ziek wordt hangt sterk af van de bioveiligheid op het bedrijf, de weerstand van de dieren, de snelheid van diagnose en de inzet van een plan van aanpak. Deze zaken zijn dan ook van belang ter preventie van (heropleving van) de ziekte. Hoe sneller u de signalen herkent en ingrijpt hoe beter, want uit het eerder genoemde onderzoek bleek dat een mycoplasma-infectie zich snel over een bedrijf kan verspreiden.

HEEFT U VRAGEN OVER MYCOPLASMA?

KIJK OP WWW.GDDIERGEZONDHEID.NL/MYCOPLASMA